

POVINNOSŤ FORMOVAŤ SVOJE DETI

Rodinná katechéza 141-2020 (717)

www.inky.sk

týždeň po 28. 6. 2020

„Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!“ (Ex 20, 12). „A bol im poslušný“ (Lk 2, 51). Pán Ježiš sám pripomenul dôležitosť tohto „Božieho prikázania“. Apoštol učí: „Deti, poslúchajte svojich rodičov v Pánovi, lebo je to spravodlivé. Cti svojho otca i matku, to je prvé prikázanie s prislúbením: Aby ti dobre bolo a aby si dlho žil na zemi“ (Ef 6, 1-3).

BOŽIE SLOVO:

(Sir 16,24-25)

Čítanie z knihy Ekleziastikus: *Synu, počuj ma a priučaj sa múdrej náuke a (celým) svojim srdcom pozoruj moje slová! ²⁵ Budem ti vykladať dobre uváženú náuku a pokúsim sa rozpovedať ti, v čom je múdrosť. A tak pozoruj svojim srdcom moje slová, správne ti rozpoviem, aké sú sily ducha, ktoré Boh na počiatku vložil do svojich diel, a verne ti vyrozprávam, čo treba o ňom vedieť.* Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA (KKC 2224-2233)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 670; 708; 694)

Medzi najdôležitejšie úlohy rodičov patrí formovanie dieťaťa na zrelého človeka a následne jeho privedenie k Bohu a k Božiemu synovstvu, v ktorom sa naše človečenstvo konečne završuje.

Sú ľudia, ktorí hovoria: Nie, ja nebudem nábožensky vychovávať dieťa. Keď bude veľké, nech sa rozhodne! Skúste si predstaviť, že by naozaj ctili túto zásadu aj v ostatných oblastiach života! Napríklad: *Nedám svoje dieťa očkovať. Nedám ho ani do školy. Keď bude veľké, nech sa samo rozhodne, či chce byť zdravé a vzdelané!* Bolo by to absurdné, takto uvažovať, že?

Krst dieťaťa a následne sviatosti sú podobné očkovaniu. Nimi prijímame Božiu silu do našich životov, Božia milosť v nás cez ne skutočne pôsobí. Kto by už len nechcel, aby jeho dieťa žilo v Božej moci a sile a užívalo všetok prospech, ktorý z toho kynie – a aby miesto toho bolo o toto všetko prinajmenšom sprvu ochudobnené? Náboženská výchova je potom ako *výchova v škole. Ak je dieťa zaočkované, ale žije nezdravo a je nevzdelané, len málo mu očkovanie pomôže.* Podobne dieťa, ak nie je sformované do zrelého človeka a následne evanjelizované, len veľmi málo, ak vôbec, mu všetka tá moc a všetky tie možnosti, ktoré mu Boh vo sviatostiach dáva, prospejú.

„Rodina je prirodzené prostredie na uvedenie ľudskej osoby do solidarity a do spoločenských zodpovedností. Rodičia majú deti naučiť, aby sa vyvarovali nebezpečenstiev a nemravností, ktoré ohrozujú ľudskú spoločnosť.“ (KKC 2224). Slávna veta sv. Tomáša Akvinského hovorí, že „*milosť stavia na prirodzenosti*“. Najprv je zrelý, sformovaný, dospelý človek, až potom postupuje ďalej, na úroveň syna (dcéry) Boha. Aj preto vo výchove je najprv *zákon*, podľa ktorého dieťa spoznáva dobro a zlo a osvojuje si čnosti a zavrhuje neresti, až potom *evanjelium*, ktorým je pozvané na cestu s Kristom. Preto aj prvá povinnosť rodičov spočíva práve v tejto formácii k dobru a k čnosti.

„*Milosťou sviatosti manželstva rodičia dostali zodpovednosť a výsadu evanjelizovať svoje deti. Už od prvých rokov života ich majú uvádzať do tajomstiev viery, lebo sú svojim deťom „prvými hlásateľmi*“. Majú ich od najútlejšieho detstva zapájať do života Cirkvi. Spôsoby života v rodine môžu pestovať citové postoje, ktoré po celý život zostávajú pravými predpokladmi a oporami živej viery.“ (KKC 2225) „*Rodičia majú začať s výchovou detí k viere už v ich najútlejšom veku. Táto výchova sa uskutočňuje už vtedy, keď si členovia rodiny pomáhajú rásť vo viere svedectvom kresťanského života podľa evanjelia. Rodinná katechéza predchádza, sprevádza a obohacuje iné spôsoby poučovania vo viere. Je poslaním rodičov naučiť svoje deti modliť sa a pomáhať im odhaliť svoje povolanie Božích detí. Farnosť je eucharistické spoločenstvo a srdce liturgického života kresťanských rodín; je osobitne vhodným miestom na katechézu detí i rodičov.*“ (2226) K tomu pár poznámok:

Evanjelizácia – úlohou rodičov nie je vštepiť deťom zvyk „chodiť do kostola“ ani nič podobné. Ich úlohou je pomôcť im spoznať živého Boha, uveriť Mu, zamilovať sa doň, vyvolať si Ho a stať sa tak učeníkmi Krista a prijať od Neho dar spásy a Večného Života. To sa deje v etapách: najprv, hlavne prvé tri roky života, odovzdávame dieťaťu zvesť o Bohu Stvoriteľovi všetkých tých krásnych vecí, ktoré dieťa tak dychtivo objavuje a obdivuje. Potom, niekedy medzi štvrtým a siedmym rokom života, sa s dieťaťom vydávame na cestu Abraháma a Izraela a dieťa spoznáva, že Boh je síce zvláštny – normálne nie je vidieť a vôbec, správa sa niekedy divne – ale je možné s Ním mať vzťah, byť s Ním priateľom a On je zase verným a starostlivým Priateľom nám. Nakoniec, keď dospeje do „veku užívania rozumu“ – čo je asi sedem rokov života – je dieťaťu odovzdané Evanjelium, zvesť o Kristovi, o spásе, o Božom kráľovstve a o tom, že Boh dieťa (rovnako ako nás všetkých) pozýva k nasledovaniu a čaká na našu odpoveď.

Keď sa dieťa rozhodne, že kresťanom byť chce (lebo toto rozhodnutie, obrátenie, nemôže nik urobiť za neho), pri tejto príležitosti (a nie „v tretej triede“, ako sa to často chápe) slávi Prvé sväté prijímanie: vyznáva vieru v Boha, v Krista, v Cirkev, skladá krstný sľub, uzatvára Zmluvu s Bohom, prihlasuje sa do Cirkvi a prijíma pozvanie „*stať sa Ježišovým učeníkom [... a] patriť do Božej rodiny*“ (KKC 2233) a na znak toho prvý raz slávi omšu už nie ako *divák*, ale ako *účastník*.

Tým sa pre neho začína obdobie, o ktorom katechizmus vraví: „*Krst detí už svojou povahou vyžaduje katechumenát po krste. Nejde len o potrebné poučenie po krste, ale aj o nevyhnutné rozvíjanie krstnej milosti počas rastu osoby.*“ (KKC 1231) Počas nasledovných rokov formovania už nielen v rodine, ale aj v Cirkvi, privádza k zrelosti svoju vieru aj svoje obrátenie (KKC 1248). Keď sa tak stane, je pripravený vo sviatosti birmovania prijať silu Ducha a už ako dospelý kresťan a katolík sa naplno zapojiť do práce a diela Krista v Cirkvi ako Jeho úd, súčasť Jeho Tela.

DO PRAXE:

„*V čase detstva sa úcta a láska rodičov prejavuje predovšetkým v starostlivosti a pozornosti, ktorú venujú tomu, aby vychovali svoje deti a postarali sa o ich hmotné a duchovné potreby.*“ (KKC 2228) *Kedysi som poznal jednu organistku, ktorá už vo vyššom veku sa prihlásila na konzervatórium, aby študovala organovú hudbu už vážne. Oni ju tam vyskúšali a poslali ju domov so slovami: Je nám ľúto, ale vy už máte naučených toľko zlovykov, že ich nedokážeme odstrániť. Nikdy sa nestanete naozaj skvelou organistkou.* Toto sa často deje v oblasti náboženskej výchovy. Mnohí rodičia svoje deti učia nie katolíckej a kresťanskej viere, ale rôznym akože „katolíckym“ poverám, v skutočnosti úplne nekatolíckym a nekresťanským. Dieťa, ak je takto „vychovávané“, je ťažko poznačené, zdeformované, niektoré sa už nikdy nedokážu týchto bludov zbaviť a skutočne uveriť v Krista. Navždy ostanú žiť v povere, ďaleko od Boha a od Cirkvi – aj keď navonok sa možno modlia denne ruženec a denne chodia do kostola. V Ježišovej dobe takto deformovali ľudí farizeji a zákonníci, ktorí tiež navonok vyzerali veľmi zbožne, ale to čo žili a učili, zbožné nebolo. Ježiš na ich adresu povedal veľmi tvrdé slová: „*Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci, lebo zatvárate nebeské kráľovstvo pred ľuďmi! Sami doň nevchádzate, a tým, čo vchádzajú, vojsť nedovôľte.*“ (Mt 23,13) Preto si ako rodičia musíte dať veľký pozor na to, aby to, čo učíte a k čomu formujete svoje deti, bolo naozaj Evanjelium, učenie Krista tak, ako je zachované v Cirkvi, ktoré funguje a ktoré naozaj vedie k Bohu! Aby sa Vám nestalo, že zlou výchovou ťažko ublížite svojmu dieťaťu a dokonca ho privediete k zatrateniu! Aj preto je výchova detí nevyhnutne spojená s Vaším vlastným rastom v poznaní Boha, Evanjelia, viery a živote s Bohom v Cirkvi! A tak aj Vaše „*deti zo svojej strany prispievajú k rastu svojich rodičov vo svätosti*“ (KKC 2227) – tým, že Vás „*núti*“, aby ste popri nich aj Vy sami rástli v poznaní Krista a vo svätosti života v sile a milosti Ducha Svätého, i v podieľaní sa na živote a práce Jeho Tela, Cirkvi.